

Etisk värdering av välfärdsteknologi för personer med demens

LARS SANDMAN
PRIORITERINGSCENTRUM, LINKÖPINGS UNIVERSITET
HÖGSKOLAN I BORÅS
VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN

Kort bakgrund

- Användningen av välfärdsteknologi väcker etiska frågeställning – eftersom all vård och omsorg baseras på och genomsyras av etiska värden och normer
- Risk för etiska ”ryggmärgsreaktioner” istället för balanserad etiska bedömning i relation till:
 - En konkret person
 - Ett konkret behov
 - En konkret situation
- Saknas ofta strukturerade verktyg
- Projekt i samverkan med Myndigheten för delaktighet inom ramen för projekt kring välfärdsteknologi för personer med nedsatt beslutsförmåga

Etiska områden som berörs

- Mål för teknologin i relation till andra alternativ för brukare och andra berörda parter – kopplade till målet för vården / omsorgen
- Jämlikhet
- Autonomi och identitet
- Integritet och rättvisa
- Strukturella effekter:
 - Ansvarsförskjutningar
 - ”Indikationsglidningar”
 - Särintressen
 - Långsiktiga effekter

Mål för teknologin

- Behovet som teknologin ska fylla
- Positiva och negativa konsekvenser för brukaren av den nuvarande situationen och som en konsekvens av teknologin:
 - Aktivitet och praktiska konsekvenser/ Delaktighet och sociala konsekvenser/ Trygghet/ Fysiska och psykiska symtom/ Påverkan på funktionsförmåga/ Påverkan på överlevnad/ Annat
- Ställs i relation till:
 - Andra berörda parter och konsekvenser för dem
 - Andra alternativa lösningar
 - Risker med teknologin

Jämlikhet

- Erbjuds samma teknologi för andra personer i liknande situation oberoende av sådant som:
 - social och ekonomisk situation,
 - ålder,
 - kön,
 - sexuell identitet,
 - funktionsnedsättning
- Eller finns det särbehandling som inte är motiverad utifrån skilda:
 - Behov, förutsättningar, situation, önskemål etc.

Autonomi och identitet

- Kan brukaren förstå syftet och ta ställning till användning av teknologin?
- Om ej:
 - Tidigare inställning?
 - Personlig identitet?
 - I jämförelsen med personer utan motsvarande vård- och omsorgsbehov (normalitet)
- Stärka självbestämmande eller självständighet?
- Stigmatisering/ nedvärdering?

Integritet och rättvisa

- Personlig, fysisk eller rumslig integritet?
- Resurskrävande i relation till effekt?
- Rimlig kostnad för brukaren?

Strukturella effekter

- Påverkan på närstående -
ansvarsförskjutning?
- Användning inom omotiverade
områden?
- Särintressen eller starka värderingar
kring teknologin?
- Långsiktiga effekter?

Sammanfattning och utvärdering

- Sammanfatta bedömningen:
 - Skäl för att använda
 - Skäl för att inte använda
 - Krav vid användning?
- Utvärdering

Länk till rapport

- <http://mfd.se/globalassets/dokument/publikationer/2015/2015-9-etik-och-nedsatt-beslutsformaga.pdf>

Linköpings universitet

www.liu.se